

Brüssel, 23. juuli 2025
(OR. en)

11888/25

UD 172
ECOFIN 1048
CRIMORG 143
DROIPEN 92
EF 251
ENFOCUSTOM 122

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. juuli 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 360 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1672 (mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005) kohaldamise kohta, mis esitatakse vastavalt kõnealuse määruse artiklile 19

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 360 final.

Lisatud: COM(2025) 360 final

Brüssel, 8.7.2025
COM(2025) 360 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1672 (mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005) kohaldamise kohta, mis esitatakse vastavalt kõnealuse määruse artiklile 19

1. SISSEJUHATUS

Kõikjal Euroopas kasutavad kurjategijad finantssüsteemi viisil, mis ohustab ELi ja selle kodanike turvalisust. Kurjategijatel on finantssüsteemi ära kasutamiseks kaks peamist meetodit. Esimene neist seisneb kuritegelikul teel saadud tulu suunamises seaduslikku majandusse (rahapesu). Teine seisneb kuritegeliku tegevuse rahastamiseks raha finantssüsteemi kaudu seaduslikust majandusest eemale suunamises. Europoli viimases, 2025. aasta hinnangus raske ja organiseeritud kuritegevuse ohtudele osutatakse, et sularaha⁽¹⁾ on rahapesuskeemides endiselt olulisel kohal.

Määruses (EL) 2018/1672 liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli kohta⁽²⁾ (edaspidi „sularaha kontrollimise määrus“) on sätestatud normid, mille eesmärk on kaitsta liitu rahapesu ja terrorismi rahastamise eest petiste poolt, kes võivad püüda ületada sularahaga ELi välispiire või sularaha muul viisil liigutada eesmärgiga hoida kõrvale ametliku finantssüsteemi kontrollist.

Käesolevas aruandes esitatakse komisjoni kogutud tagasiside sularaha kontrollimise määruse rakendamise kohta. Aruandega täidetakse sularaha kontrollimise määruse artiklist 19 tulenevat kohustust, mille kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande määruse kohaldamise kohta.

2. ÜLDINE TAUST

2.1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased Euroopa Liidu õigusaktid ning rahvusvahelised aspektid

Sularaha kontrollimise määrusega nähakse ette ELi toodava ja EList välja viidava sularaha kontrollimine. Määrus on osa ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevast õigusraamistikust ning täiendab direktiive (EL) 2015/849⁽³⁾ ja (EL) 2018/1673⁽⁴⁾.

Lisaks on määruse eesmärk reageerida rahapesuvastase töökonna soovitusel nr 32 sularahakullerite kohta. Rahapesuvastase töökonna liikmena on Euroopa Komisjon seadnud eesmärgi rakendada töökonna soovitusi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise üldiste poliitikastandardite väljatöötamiseks ja edendamiseks nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

⁽¹⁾ Sularaha määratluse kohta vt käesoleva aruande jagu 3.1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005 (ELT L 284, 12.11.2018, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1672/oj>).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/2024-07-09>).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (ELT L 284, 12.11.2018, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj>).

Sularaha kontrollimist käsitlevad ELi õigusnormid on kehtinud alates 2005. aastast⁽⁵⁾. Need vaadati 2018. aastal läbi, et võtta arvesse rahvusvaheliste normide ning ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku arengut, aga ka selleks, et analüüsida komisjoni prioriteete, mis seati terrorismi rahastamise vastase võitluse 2016. aasta tegevuskavas.

2.2. Sularaha kontrollimist käsitlevad õigusaktid

Sularaha kontrollimise määrust hakati täies ulatuses kohaldama 3. juunil 2021 ja seda täiendati järgmiste õigusaktidega:

- komisjoni 11. mai 2021. aasta rakendusmäärus (EL) 2021/776, millega kehtestatakse teatavate vormide näidised ning tehnilised normid tõhusaks teabevahetuseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli⁽⁶⁾;
- komisjoni 24. märtsi 2022. aasta rakendusotsus C(2022)1801, millega nähakse ette meetmed kontrolli ühetaoliseks kohaldamiseks, kehtestades sularaha liikumise ühised riskikriteeriumid ja standardid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli (kuna tegemist on tundliku salastamata dokumendiga, ei ole seda Euroopa Liidu Teatajas (ELT) avaldatud).

2.3. Aruande käsitusala

Vastavalt sularaha kontrollimise määruse artiklile 19 peab komisjon 2024. aasta juuniks ja seejärel iga viie aasta järel esitama liikmesriikidelt korrapäraselt saadava teabe põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kõnealuse määruse kohaldamise kohta.

Käesolevas aruandes käsitletakse kõiki artikli 19 punkte, nimelt seda, kas:

- a) [kõnealuse] määruse kohaldamisalasse tuleks lisada muud vara,*
- b) saatjata sularaha avalikustamise kord on tõhus,*
- c) saatjata sularahale kehtiv piirmäär tuleks läbi vaadata,*
- d) artiklite 9 ja 10 kohane teabevahetus ja eelkõige tolliinfosüsteemi kasutamine on tõhus või on pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode⁽⁷⁾ vahel ühilduva ja võrreldava teabe õigeaegses ja otseses vahetamises takistusi, ja*
- e) liikmesriikide kehtestatud karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu senise praktikaga ning kas neil on käesoleva määruse rikkumiste ärahoidmiseks kogu liidus samaväärne mõju.*

Kooskõlas artikliga 19 sisaldab aruanne ka järgmist:

- a) liikmesriikidelt saadud koondandmed liidu finantshuve kahjustava kuritegeliku tegevusega seotud sularaha kohta,*

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1889/oj>).

⁽⁶⁾ ELT L 167, 12.5.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/776/oj.

⁽⁷⁾ Rahapesu andmebürood.

b) teave kolmandate riikidega toimuva teabevahetuse kohta.

Käesolev aruanne hõlmab ajavahemikku alates määruse jõustumisest 3. juunil 2021 kuni 2. juunini 2024 (kaasa arvatud).

Käesolev aruanne ei hõlma komisjoni rakendusotsust C(2022) 1801, millega kehtestatakse sularaha liikumise ühised riskikriteeriumid ja standardid, kuna tegemist on tundliku salastamata dokumendiga, mida ei ole Euroopa Liidu Teatajas avaldatud, nagu eespool mainitud.

2.4. Aruande koostamiseks kasutatud andmed

Käesolev aruanne tugineb järgmistele andmetele:

- liikmesriikide vastused ELi küsitlusele, mis hõlmas sularaha kontrollimise määruse rakendamise kõiki aspekte;
- teave, mille liikmesriikide tolliasutused on esitanud komisjoniga toimunud teabevahetuse käigus, sealhulgas sularahakontrolli eksperdirühma koosolekutel;
- komisjoni talituste esitatud teave;
- tolliinfosüsteemi sularahamoodulis kättesaadavad statistilised andmed⁽⁸⁾;
- rahapesu andmebüroode esitatud teave⁽⁹⁾.

3. SULARAHA KONTROLLIMISE MÄÄRUSE PÕHIELEMENDID

3.1. Sularaha määratlus

„**Sularaha**“ on määratletud neljast kategooriast koosnevana⁽¹⁰⁾:

- vääring (pangatähed ja mündid);
- vabalt kaubeldavad esitaja maksevahendid (nt reisitšekid, tšekid, lihtvekslid ja rahakaardid);
- väärtuse säilitamiseks kasutatavad suure likviidsusega kaubad, mis on loetletud sularaha kontrollimise määruse I lisa punktis 1 (st mündid, mille kullasisaldus on vähemalt 90 %, ja kuld kangide, kamakate või tükkidena, mille kullasisaldus on vähemalt 99,5 %);
- ettemaksekaardid, mis ei ole nimelised ja millel hoitakse rahalist väärtust või rahalisi vahendeid või mis annavad neile juurdepääsu⁽¹¹⁾.

3.2. Sularaha deklareerimise kohustus (sularahadeklaratsioon)

⁽⁸⁾ Tolliinfosüsteem sisaldab ka andmeid Ühendkuningriigiga seotud juhtumite kohta (Põhja-Iirimaa osas), sest vastavalt Windsori raamistiku Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolli artiklile 5 ja 2. lisale on sularaha kontrollimise määrus Ühendkuningriigis jätkuvalt kohaldatav.

⁽⁹⁾ Kohustus teatada kahtlastest tehingutest rahapesu andmebüroodele on sätestatud nõukogu direktiivis 91/308/EMÜ. Rahapesu andmebürood loodi selleks, et selliseid tehinguid hinnata, teha koostööd teistes riikides asuvate kolleegidega ja vajaduse korral võtta ühendust õigusasutustega.

⁽¹⁰⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikli 2 lõike 1 punkt a.

⁽¹¹⁾ Kuigi ettemaksekaardid on hõlmatud sularaha kontrollimise määruses sätestatud sularaha määratlusega, ei kohaldata nende suhtes praegu sularaha liikumise kontrollimist käsitlevaid eeskirju, kuna sularaha kontrollimise määruse I lisa asjakohases punktis on nende puhul tehtud märge p.m. (*pro memoria*).

Deklareerimiskohustus on kehtestatud füüsilistele isikutele, kes sisenevad ELi või lahkuvad EList⁽¹²⁾ ja kes kannavad kaasas või kellel on pagasis või veovahendis sularaha väärtuses 10 000 eurot või enam. See summa on kehtestatud nii, et see ei piiraks põhjendamatult vaba liikumist ega koormaks kodanikke ja ametiasutusi liigselt haldusformaalsustega.

Asjaomased vedajad peavad sularaha pädevatele asutustele kontrollimiseks esitama. Samuti peavad nad kas kirjalikult või elektrooniliselt esitama järgmise teabe:

- täielikud isikuandmed, nagu vedaja, sularaha omaniku ja sularaha kavandatud saaja nimi, kodakondsus ja sünniaeg;
- sularaha väärtus ja liik, päritolu, kavandatud otstarve ja transpordimeetod.

„Vedaja“ mõiste ei hõlma neid vedajaid, kes tegelevad kutseliselt kaupade või inimeste vedamisega⁽¹³⁾.

3.3. Saatjata sularaha deklareerimise kohustus (avalikustamisdeklaratsioon)

Saatjata sularaha liikumise puhul (st kui sularaha tuuakse liitu või viiakse liidust välja postisaadetises, kullersaadetises, saatjata pagasis või konteinerveoses) võivad pädevad asutused nõuda saatjalt või saajalt või nende esindajalt kooskõlas riigisiseste menetlustega süstemaatiliselt või juhtumipõhiselt avalikustamisdeklaratsiooni esitamist. Saatjata sularaha avalikustamise kohustuse suhtes kohaldatakse 10 000 euro suurust piirmäära ehk sama piirmäära, mida kohaldatakse isikute suhtes, kellel on sularaha endaga kaasas.

3.4. Piirmäärast allapoole jäävad summad

Sularaha kontrollimise määрусega on ette nähtud ka sellise teabe talletamine, mis käsitleb piirmäärast allapoole jääva sularaha liikumist, kui esineb märke kuritegelikust tegevusest⁽¹⁴⁾. Seda teavet jagatakse vastava rahapesu andmebürooga ja teiste liikmesriikide pädevate asutustega.

3.5. Edasiseks uurimiseks sularaha ajutise kinnipidamise õigus

Pädevatel asutustel on õigus teatavatel asjaoludel ja riigisiseses õiguses sätestatud tingimustel **sularaha ajutiselt kinni pidada**⁽¹⁵⁾:

- esiteks siis, kui sularaha deklareerimise või avalikustamise kohustust ei ole täidetud, ja
- teiseks siis, kui on märke kuritegelikust tegevusest, olenemata summa suurusest või sellest, kas sularaha on saatjaga või saatjata.

Kinnipidamise aeg piirub absoluutselt minimaalse ajavahemikuga, mida teised pädevad asutused vajavad selleks, et teha kindlaks, kas on alust võtta täiendavaid meetmeid, nagu uurimine või sularaha arestimine muude õigusnormide alusel. See ajavahemik on sätestatud sularaha

⁽¹²⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikkel 3.

⁽¹³⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikli 2 lõike 1 punkt h.

⁽¹⁴⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikkel 6.

⁽¹⁵⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikkel 7.

kontrollimise määruhes ja see ei tohi ületada 30 päeva. Konkreetsetel ja nõuetekohaselt hinnatud juhtudel võib seda pikendada kuni 90 päevani.

3.6. Teabevahetus pädevate asutuste vahel ja komisjoniga

Tõhusa koostöö tagamiseks on sularaha kontrollimise määruhes ette nähtud, et **liikmesriikide pädevad asutused vahetavad** järgmist teavet: i) *ex officio* deklaratsioonid⁽¹⁶⁾; ii) piirmäärast allapoole jäävad summade juhtumid; iii) sularaha- ja avalikustamisdeklaratsioonid, kui on märke sellest, et sularaha on seotud kuritegeliku tegevusega; ning iv) anonüümseks muudetud riskiteave ja riskianalüüside tulemused.

Lisaks, kui on märke sellest, et sularaha on seotud kuritegeliku tegevusega, mis võib kahjustada ELi finantshuve, tuleb asjakohast teavet jagada ka komisjoni, Euroopa Prokuratuuri ja Europoliga, kui neil on pädevus tegutseda.

Tolliinfosüsteemi raames on välja töötatud erimoodul sularaha kontrollimise määruhes rakendamiseks ja teabevahetuse võimaldamiseks. Moodulit haldab Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF).

3.7. Rahapesu andmebüroole edastatav teave

Sularaha kontrollimise määruhes kohaselt teavet koguvad pädevad asutused peavad **edastama** selle teabe **õigeaegselt** riiklikule rahapesu andmebüroole, et võimaldada selle edasist analüüsi ja võrdlemist muude andmetega, nagu on sätestatud direktiivis (EL) 2015/849⁽¹⁷⁾.

3.8. Karistused

Nõuetest kinnipidamisele kaasa aitamiseks ja neist kõrvalehoidmise ärahoidmiseks peavad liikmesriigid vastavalt määruhes (EL) 2018/1672 artiklile 14 kehtestama **karistused** sularaha deklareerimise ja avalikustamise kohustuse täitmata jätmise eest. Nende karistuste määramisel ei tuleks arvesse võtta asjaomase sularahaga seotud võimalikku kuritegelikku tegevust, mille suhtes võib olla vaja alustada täiendavat uurimist ja kohaldada meetmeid, mis ei kuulu kõnealuse määruhes kohaldamisalasse⁽¹⁸⁾.

Karistused peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ega tohiks minna kaugemale sellest, mis on vajalik nõuete täitmisele kaasa aitamiseks. Liikmesriikide kehtestatud karistustel peaks olema sularaha kontrollimise määruhes rikkumiste ärahoidmiseks kogu liidus samaväärne hoiatav mõju.

3.9. Ühtlustatud deklaratsioonivorm

⁽¹⁶⁾ Kui artiklis 3 sätestatud saatjaga sularaha deklareerimise kohustust või artiklis 4 sätestatud saatjata sularaha avalikustamise kohustust ei ole täidetud, koostavad pädevad asutused kirjalikult või elektrooniliselt *ex officio* deklaratsiooni, mis sisaldab võimalikult suures ulatuses vajalikke üksikasju.

⁽¹⁷⁾ Määruhes (EL) 2018/1672 artikkel 9.

⁽¹⁸⁾ Määruhes (EL) 2018/1672 põhjendus 35.

Selleks et tagada kontrollide ühetaoline kohaldamine ning deklaratsioonide tõhus töötlemine, edastamine ja analüüsimine pädevate asutuste poolt, on komisjoni rakendusmääruses (EL) 2021/776 sätestatud järgmiste vormide näidised:

- sularahadeklaratsioon ja selle juurde kuuluv lisaleht;
- avalikustamisdeklaratsioon ja selle juurde kuuluv lisaleht;
- vorm ametlikuks kasutuseks (täidetakse ja lisatakse artikli 5 lõike 3 kohastele *ex officio* deklaratsioonidele), teabe talletamiseks vastavalt artikli 6 lõigetele 1 ja 2 ning artiklite 3 ja 4 alusel saadud deklaratsioonide kajastamiseks, kui on märke kuritegelikust tegevusest;
- vorm anonüümseks muudetud riskiteabe ja riskianalüüside tulemuste edastamiseks.

3.10. Teavituskampaaniad

Selleks et **suurendada teadlikkust** sularaha kontrollimise määruses sätestatud kohustustest, peavad liikmesriigid koostöös komisjoniga töötama välja asjakohased teabematerjalid sularaha deklareerimise või avalikustamise kohustuse kohta⁽¹⁹⁾.

3.11. Määrusest (EL) 2018/1672 tulenevad peamised uuendused

Sularaha kontrollimise määrusest tulenevad peamised uuendused on järgmised:

- **sularaha laiendatud määratlus**, mis hõlmab ka väärtuse säilitamiseks kasutatavaid suure likviidsusega kaupu (kuld) ja ettemaksekaarte nii saatjaga kui ka saatjata sularaha puhul (veovahendites ja postisaadetistes);
- **ulatuslikum teabevahetus** pädevate asutuste vahel ning pädevate asutuste ja rahapesu andmebüroode vahel;
- selliseks teabevahetuseks kasutatav **IT-süsteem**;
- pädevate asutuste volitused tegutseda väiksemate sularahasummade korral, kui nad kahtlustavad **seost kuritegeliku tegevusega**;
- pädevate asutuste volitused nõuda saatjalt või saajalt (või nende esindajalt) **avalikustamisdeklaratsiooni** esitamist postisaadetises, kullerisaadetises, saatjata pagasis või konteinerveoses liitu sisse toodava või sealt välja viidava sularaha (saatjata sularaha liikumise) kohta.

4. HINNANG SULARAHA KONTROLLIMISE MÄÄRUSE RAKENDAMISELE LIIKMESRIIKIDES

4.1. Teavituskampaaniad

⁽¹⁹⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artikkel 8.

Komisjon korraldas koostöös liikmesriikidega kogu Euroopa Liidus ulatusliku teavituskampaania, et toetada sularaha kontrollimise määrase rakendamist ning teavitada ELi avalikkust ja ELi saabuvasid reisijaid nende kohustustest.

Komisjon tegi kõigile liikmesriikidele kättesaadavaks spetsiaalsed kampaaniamaterjalid, sealhulgas teabelehed, infograafikud, plakatid ja asjaomases keeles subtiitritega lühifilmid. Kõik materjalid tõlgiti 30 keelde,⁽²⁰⁾ et tagada kampaania laialdane katvus⁽²¹⁾.

4.2. Saatjaga sularaha

Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemikul esitati 310 042 sularahadeklaratsiooni. Tolliinfosüsteemi sularahamoodulis teatati 23 097 rikkumisest (juhtumid, kus deklaratsioon jäeti esitamata, esitatud teave oli puudulik või ebaõige või oli märke sellest, et sularaha oli seotud kuritegeliku tegevusega).

Nagu nähtub A lisa joonisel 2 esitatud statistilistest tulemustest, on kõik liikmesriigid rakendanud saatjaga sularaha deklareerimise korda. Aastatel 2022–2023 langes 57 % teatatud saatjaga sularaha juhtumitest Poola, Saksamaa ja Prantsusmaa arvele.

Küsitluse tulemuste kohaselt peavad liikmesriigid sularaha deklareerimise korda tõhusaks ja annavad sellele positiivse hinnangu (65 % hindas seda väga heaks, 30 % heaks ja 5 % rahuldavaks).

Enamik vastajaid nõustus järgmiste seisukohtadega.

- Sularaha kontrollimise määrus annab tolliasutustele õiguse sularaha liikumist peatada ja sularaha kinni pidada, kui on märke, et see on seotud kuritegeliku tegevusega.
- Deklareerimiskord on sularaha piiriülese liikumise tuvastamise seisukohast usaldusväärne.
- Deklareerimiskord võimaldab tolliasutustel koguda teavet sularaha ebaseadusliku liikumise kindlakstegemiseks. Kogutav üksikasjalik teave on eriti kasulik edasise uurimise jaoks.

Kaks liikmesriiki märkisid siiski, et seda korda saaks parandada; üks neist mainis konkreetselt vedajate poolt sularahadeklaratsioonides esitatud andmete halba kvaliteeti.

4.3. Saatjata sularaha

Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemikul esitati 6 532 sularaha avalikustamise deklaratsiooni ja tolliinfosüsteemi sularahamoodulis teatati selle korraga seotud 102 rikkumisest. Aastatel 2022–2023 ei registreeritud kuues liikmesriigis (Belgia, Iirimaa, Malta, Sloveenia, Soome, Rootsi) ühtegi sularaha avalikustamise deklaratsiooni.

Enamik küsitlusele vastanud liikmesriike suhtus saatjata sularaha avalikustamise korda neutraalselt või positiivselt (6 liikmesriiki hindas seda heaks, 11 rahuldavaks ja 3 kehvaks). Liikmesriigid leiavad, et see kord võimaldab sularaha liikumist paremini kontrollida ja toimib tõhusalt. Mõned liikmesriigid olid seisukohal, et kõnealune kord on tõhus, kuna see põhineb pigem riskianalüüsil kui sularaha avalikustamise deklaratsiooni kohustuslikul esitamisel.

⁽²⁰⁾ AR, BG, CH, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, GA, HI, HR, HU, IT, JP, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, RU, SE, SK, SL, TR.

⁽²¹⁾ Vt näiteks teabeleht „[Viige end kurssi uusimate sularaha kontrolli eeskirjadega!](#)“.

Liikmesriigid esitasid siiski järgmised kolm reservatsiooni:

- saatjata sularaha avalikustamise kord on halduslikult keeruline;
- 30-päevane tähtaeg tolli nõudel avalikustamisdeklaratsiooni esitamiseks on liiga pikk;
- riskianalüüs tuleb muuta täpsemaks, et see annaks tulemusi.

Ühe liikmesriigi sõnul muudab tollikontrolli keerulisemaks asjaolu, et saatjata sularaha tuleb avalikustada ainult vastava nõudmise korral ja avalikustamine ei ole kõikidel juhtudel kohustuslik. Sama liikmesriik lisas, et tema arvates näitavad rahvusvaheliste meetmete andmed, et saatjata sularaha posti-, paki- ja kullersaadetistega vedamise risk on esialgu eeldatust väiksem.

4.4. Tollinfosüsteemi sularahamooduli kasutamine pädevate asutuste poolt

Pädevad asutused saadavad tollinfosüsteemis talletatava asjakohase teabe järgmisel viisil:

- a) sisestavad teabe käsitsi tollinfosüsteemi veebiülese kasutajaliidese kaudu või
- b) ekspordivad teabe oma riiklikust süsteemist (riiklikest süsteemidest) ja impordivad selle tollinfosüsteemi, kasutades tollinfosüsteemi XML andmevormingut, või
- c) ühendavad oma riikliku(d) süsteemi(d) otse tollinfosüsteemiga tollinfosüsteemi pakutava süsteemiliidese kaudu.

Tollinfosüsteemiga on süsteemiliidese kaudu oma riiklikud süsteemid ühendanud 11 liikmesriiki (Belgia, Bulgaaria, Eesti, Kreeka, Prantsusmaa, Läti, Malta, Austria, Poola, Portugal, Rootsi). Kaks liikmesriiki (Tšehhi ja Saksamaa) ei ole süsteemi seni kasutanud, kuigi neile on antud juurdepääs süsteemiliidese kaudu. Saksamaa teatas, et kasutab praegu sularaha kohta andmete esitamiseks föderaalset tasandil välja töötatud Exceli faili. Automaatne pöördus on Saksamaal siiski arendamisel. Tšehhi vastas, et tema riikliku süsteemi ja tollinfosüsteemi vaheline ühendus ei olnud küsitluse ajal veel kasutatav.

Mis puudutab andmevahetust tollinfosüsteemi kaudu, siis küsitluses osalenud liikmesriigid osutasid üldiselt positiivsetele kogemustele andmete vahetamisel (vt B lisa joonis 4). Nad peavad tollinfosüsteemi sularahamoodulit kasutajasõbralikuks süsteemiks, mis võimaldab andmete sujuvat töötlemist. Üks liikmesriik märkis, et tollinfosüsteemi sularahamoodul on oluline teabeallikas kahtlustatava rahapesu juhtumite tuvastamisel ja analüüsimisel.

Mõned liikmesriigid märkisid siiski, et neil esines raskusi teabe edastamisel oma riiklikust süsteemist tollinfosüsteemi. Kaks liikmesriiki tõid välja, et rikkumiste korral tuleb andmed kaks korda käsitsi sisestada ja neid ei edastata automaatselt tollinfosüsteemi sularahamoodulist pettusemoodulisse. Komisjon on teadlik sellest probleemist, mis takistab põhimõtte „ühe arestimise kohta üks teade“ rakendamist. Raskused tulenevad asjaolust, et need kaks moodulit põhinevad erinevatel õiguslikel alustel. Probleemi lahendamise nimel juba tegutsetakse.

Lisaks esineb kolmel liikmesriigil (Hispaania, Itaalia ja Sloveenia) konkreetse teabe otsesel edastamisel tollinfosüsteemi sularahamoodulisse endiselt raskusi, mis on tingitud sisemistest tehnilistest probleemidest. Kõik kolm liikmesriiki teatasid, et töötavad lahenduse leidmise nimel.

4.5. Rahapesu andmebüroode juurdepääs andmetele

Küsitlus näitas, et kuigi sularaha kontrollimise määruses on selgelt sätestatud, et riiklike rahapesu andmebüroode teabe edastamine peab toimuma tolliinfosüsteemi sularahamooduli kaudu,⁽²²⁾ ei ole kõikide liikmesriikide rahapesu andmebüroodel veel sellele juurdepääsu. Küsitluse ajal oli juurdepääs vaid 20 liikmesriigil.

Nende liikmesriikide seas, mille rahapesu andmebürool puudub juurdepääs tolliinfosüsteemi sularahamoodulile:

- Kolm liikmesriiki selgitasid, et ühendus tolliinfosüsteemi sularahamooduliga on loomisel;
- Üks liikmesriik selgitas, et vastavalt tema riigisisestele õigusaktidele jagab tema tolliasutus rahapesu andmebürooga sularaha kontrollimise määruse kohast teavet riigisisese vahendi kaudu;
- Üks liikmesriik selgitas, et riiklikul rahapesu andmebürool puudub juurdepääs tolliinfosüsteemi andmetele tehniliste probleemide tõttu.

4.6. Karistused

Liikmesriigid peavad selgelt eristama karistusi, mis määratakse üksnes sularaha kontrollimise määruse alusel sularaha deklareerimata või avalikustamata jätmise eest, ja karistusi, mida nad võivad määrata kuritegeliku tegevuse eest. Kõik liikmesriigid on kehtestanud karistused saatjaga sularaha deklareerimise või saatjata sularaha avalikustamise kohustuse täitmata jätmise eest.

Erinevate riigisiseste õigusaktide alusel on kehtestatud mitmesugused karistused. Mõnes liikmesriigis (Belgia, Tšehhi, Taani, Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Malta, Austria, Poola, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi) on kehtestatud ainult halduskaristused ja kriminaalkaristusi ei määrata (vt B lisa tabel 1). Halduskaristused hõlmavad järgmist:

- arestitav summa, mille miinimum- ja maksimummäär on kindlaks määratud,

ja/või

- trahv, mille miinimum- ja maksimummäär on kindlaks määratud,

ja/või

- sularaha kontrollimise määruses sätestatud eritingimustel arestitav protsent üle 10 000 euro suurusest summast

ja/või

- trahv, mille suurus sõltub isiku õiguslikust kategooriast või staatusest.

Bulgaarias, Eestis, Lätis, Leedus, Madalmaades ja Portugalis kohaldatakse nii kriminaal- kui ka halduskaristusi. Kahes liikmesriigis (Iirimaa ja Küpros) kohaldatakse ainult kriminaalkaristusi.

⁽²²⁾ Määruse (EL) 2018/1672 artiklis 9 on sätestatud, et pädevad asutused peavad saatma rahapesu andmebüroodele teabe sularahadeklaratsioonide, avalikustamisdeklaratsioonide, *ex officio* deklaratsioonide ja piirmäärast allapoole jäävate summade kohta, mille puhul kahtlustatakse, et need on seotud kuritegeliku tegevusega, kasutades tolliinfosüsteemi sularahamoodulit.

4.7. Teabevahetus liiduväliste riikidega

Liikmesriigid või komisjon võivad vastastikuse haldusabi raames edastada liiduvälisele riigile alljärgnevat teavet, kui on olemas selle pädeva asutuse kirjalik luba, kes teabe algselt sai, ning tingimusel, et teabe edastamine on kooskõlas liiduväliste riikidele isikuandmete edastamist käsitlevate liikmesriikide ja liidu asjaomaste õigusnormidega:

- a) artikli 5 lõike 3 alusel koostatud *ex officio* deklaratsioonid;
- b) artikli 6 alusel saadud andmed;
- c) artikli 3 või 4 alusel saadud deklaratsioonid, kui on märke sellest, et sularaha on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega.

Lisaks tuleb igast sellisest teabe edastamisest liikmesriikide poolt teatada komisjonile.

Küsitluse kohaselt on alates sularaha kontrollimise määrase kohaldamise algusest 7 liikmesriiki vahetanud liiduväliste riikidega teavet kokku 85 korral. Üle 90 % teabevahetusest toimus Ukraina ja Ühendkuningriigiga. Väiksemal määral vahetati teavet Kasahstani, Türgi ja Ameerika Ühendriikidega (vt B lisa joonis 5).

4.8. ELi finantshuve kahjustava kuritegeliku tegevusega seotud sularaha

Sularaha kontrolli määrides on sätestatud, et kui on märke sellest, et sularaha on seotud kuritegeliku tegevusega, mis võib kahjustada ELi finantshuve, tuleb pädevate asutuste poolt registreeritud teave teha kättesaadavaks komisjonile, Euroopa Prokuratuurile ja Europolile, kui neil on pädevus tegutseda, ning teiste liikmesriikide pädevatele asutustele. „Liidu finantshuvid“ on „kõik tulud, kulud ja varad, mis on hõlmatud liidu eelarvega ja aluslepingute alusel asutatud institutsioonide, organite ja asutuste eelarvetega või nende hallatavate ja kontrollitavate eelarvetega või mis on neist saadud või tuleb neisse maksta“⁽²³⁾.

Aruandeperioodi kohta on 14 liikmesriiki komisjonile teatanud 23 sellisest juhtumist. Kõik need olid seotud saatjaga sularahaga ning jagunesid peaaegu võrdselt ELi sisse toodava sularaha (11) ja EList välja viidava sularaha (12) juhtumite vahel.

4.9. Liikmesriikide poolt teatavate meetmete rakendamisel vajalikud parandused

- Mõnes liikmesriigis puudub rahapesu andmebürool endiselt juurdepääs tolliinfosüsteemi sularahamoodulile või ei kasutata seda moodulit asjakohase teabe edastamiseks. See olukord on mõnevõrra murettekitav, sest need liikmesriigid ei järgi kõnealust õigusakti ja selle eesmärki, vahetades teavet väljaspool ettenähtud õigusraamistikku. Komisjon on liikmesriikidele mitmel korral meelde tuletanud nõuet järgida määrase (EL) 2018/1672 artiklit 9.
- Mis puudutab karistusi, siis rahapesuvastase töökonna viimaste vastastikuse hindamise aruannete kohaselt ei ole mõne liikmesriigi karistused piisavalt hoiatavad. Euroopa Kohus

⁽²³⁾ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määruse (EL) 2017/1939(millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel) (ELT L 283, 31.10.2017) artikli 2 punkt 3.

on käsitletud määruse (EÜ) nr 1889/2005 artikli 9 rakendamiseks vastu võetud riiklike karistusmehhanisme. Muret tekitab ka vastupidine probleem, nimelt ülemäärsed karistused. Kohtuasjas C-255/14⁽²⁴⁾ tehtud otsuses leidis Euroopa Kohus, et trahv, mis vastab 60 %-le deklareerimata jäetud sularaha summast, kui see summa ületab 50 000 eurot, ei näi olevat proportsionaalne, kuna selline trahv läheb kaugemale sellest, mis on kohustuse täitmise tagamiseks ja määrusega seatud eesmärkide saavutamiseks vajalik. Liikmesriigid peaksid võtma arvesse seda kohtuotsust ja rahapesuvastase töökonna vastastikuse hindamise aruandeid.

- Liikmesriigid teatasid komisjonile oma teabevahetusest liiduväliste riikidega alles hiljuti, pärast seda, kui komisjon seda teavet konkreetselt küsis. Komisjon on liikmesriikidele mitmel korral meelde tuletanud nende kohustust teatada igasugusest teabevahetusest liiduvälise riigiga viivitamata. Selleks et hõlbustada teabe esitamist liikmesriikide poolt, on komisjon koostanud vabatahtlikkuse alusel kasutatava ühtse vormi ja seda jaganud; mõned liikmesriigid juba kasutavad seda vormi.
- Mis puudutab kohustuslikku teatamist sellistest juhtumitest, mis võivad kahjustada liidu finantshuve, siis oli liikmesriikide esitatud teave kas ebaõige või mittetäielik. Liikmesriikide poolt nende juhtumite kohta esitatavaid teateid tuleb parandada.

5. SULARAHHA KONTROLLIMISE MÄÄRUSE MUUTMISE VAJADUSE HINDAMINE

5.1. Võimalike kohaldamisalasse lisatavate muude varade analüüs

5.1.1. Sularaha määratlust puudutanud küsitluse tulemused

Komisjonile on delegeeritud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte I lisa muutmiseks. Sellel on kaks põhjust: i) et kiiresti kohaneda rahapesuvastase töökonna rahvusvahelistes standardites tehtavate muudatustega ja ii) et vältida määrusest kõrvalehoidmist väärtuse säilitamiseks kasutatavate suure likviidsusega kaupade või ettemaksekaartide abil. Küsitluse raames küsiti liikmesriikidelt, kas määruse kohaldamisalasse tasuks lisada muid varasid. Küsitlusele vastanud 20 liikmesriigist 14 vastas, et praegu määratlusega hõlmatud varade loetelu on piisav. Mõned liikmesriigid tegid siiski ettepanekuid loetelu muutmiseks (vt B lisa joonis 6). Need muudatusettepanekud on esitatud alljärgnevalt viies alapunktis.

- Neli liikmesriiki tegid ettepaneku lisada ettemaksekaardid.
- Kuus liikmesriiki tegid ettepaneku lisada muud väärtuse säilitamiseks kasutatavad suure likviidsusega kaubad, nagu vääriskivid, väärismetallid ja sulamid, samuti suure väärtusega luksuskaubad, nagu käekellad, ehted või väärismetallid (nt plaatina) ja -kivid (nt teemandid).
- 1 liikmesriik tegi ettepaneku lisada krüptovääringud⁽²⁵⁾.
- Üks liikmesriik tegi ettepaneku lisada hõbe/pronks ja kehtestada samad tingimused, mida praegu kohaldatakse kullasisalduse suhtes.

⁽²⁴⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. juuli 2015, Robert Michal Chmielewski vs. Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága, C-255/14, ECLI:EU:C:2015:475.

⁽²⁵⁾ Määruse (EL) 2018/1672 põhjendus 13: „Kuigi virtuaalvääringud kätkevad endas suurt riski, nagu ilmneb komisjoni 26. juuni 2017. aasta aruandest siseturgu mõjutavate ja piiriülese tegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamise kohta, ei ole tolliasutustel pädevust nende üle järelevalvet teha“.

- Kaks liikmesriiki tegid ettepaneku jätta välja tingimus, mille kohaselt kohaldatakse määrust ainult müntide ja väärismetallikangide suhtes, mille kullasisaldus ületab teatavat protsenti, ning kasutada ainsa asjakohase tingimusena kulla väärtust (vähemalt 10 000 eurot).

Üks liikmesriik märkis, et ettemaksekaartide lisamine võib aidata tuvastada smugeldamise suundumusi ja nende vastu võidelda. Selle liikmesriigi sõnul tuleks I lisa sel viisil täiendada siiski alles pärast seda, kui 27 liikmesriiki on omavahel nõuetekohaselt konsulteerinud ja ELi tasandil on välja töötatud selged suunised.

Suure väärtusega esemete kohta märkis üks liikmesriik, et sellised esemed hõlbustavad samuti ebaseaduslike rahaliste vahendite piiriülest liikumist, kuna neid saab kasutada valuuta asemel. Samas ei ole tehtud ühtegi sihtotstarbelist uuringut ega analüüsi sularahakontrolli määruse kohaste tollikontrollide võimaliku asjakohasuse kohta seda liiki pettuste puhul.

5.1.2. Ettemaksekaartide ja väärtuse säilitamiseks kasutatavate suure likviidsusega kaupade analüüs

a) Komisjoni ja Europoli analüüs

Komisjon on seisukohal, et puuduvad selged tõendid selle kohta, et sularaha määratlust tuleks muuta. See seisukoht põhineb ühtset turgu mõjutava ja piiriülese tegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riski riigiülese hindamise raames tehtud töö.

Europoli andmetel kasutatakse ettemaksekaarte mitmesuguste majandus- ja finantskuritegude toimepanemiseks, sealhulgas terrorismi rahastamiseks. Oht tuleneb peamiselt nn vaba kasutusega ettemaksekaartidest, mida müüakse internetis, postkontorites ja kohalikes kauplustes ning mida saab kasutada tavaliste deebet- või krediitkaartidena. Europol peab ettemaksekaarte suure riskiga toodeteks, kuna neid saab anonüümselt kasutada internetis või maksuparadiisides, et teha makseid ELis. Lisaks pole õigusnormidega piiratud seda, kui mitu kaarti üks inimene võib osta või kes üldse võib sellist kaarti osta.

2023. aasta Euroopa finants- ja majanduskuritegude ohuhinnangus⁽²⁶⁾ on toodud kaks näidet ettemaksekaartide kasutamise kohta ebaseaduslikel eesmärkidel.

Esimeses näites kasutatakse ettemaksekaarte armupettusteks. Teises näites kasutatakse ettemaksekaarte (ja krüptovautšereid) kriminaaltulu suunamiseks krüptorahal põhinevatele hasartmänguplatvormidele, mida majutatakse ELi-välistes jurisdiktsioonides, kus tehinguid on raske jälgida.

Kuigi ettemaksekaardid on rahapesu kontekstis teadaolevalt suure riskiga maksemeetod, ei teatanud komisjon ja Europol ühestki ettemaksekaartide ebaseadusliku kasutamise juhtumist, mis hõlmas isikute piiriülest füüsilist liikumist või kulleri või postipakiga saatmist.

b) Liikmesriikide rahapesu andmebüroode analüüs

Lisaks küsiti liikmesriikide rahapesu andmebüroodelt, kas on tõendeid selle kohta, et ettemaksekaarte või väärtuse säilitamiseks kasutatavaid suure likviidsusega kaupu (v.a vähemalt

⁽²⁶⁾ Vt [The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime | Europol](#) (Mündi teine pool: finants- ja majanduskuritegude analüüs).

90 % kullasisaldusega mündid ja vähemalt 99,5 % kullasisaldusega väärismetallikangid) kasutatakse laialdaselt rahapesuks. Kui rahapesu andmebüroode arvates on sellised tõendid tõepoolest olemas, paluti neil täpsustada, milliseid tõendeid nad on leidnud ning milliste ettemaksekaartide ja kaupade kohta.

Vastuse andsid üheksa liikmesriigi rahapesu andmebürood. Saadud vastustest võib järeldada, et puuduvad selged tõendid ettemaksekaartide laialdase kasutamise kohta rahapesu eesmärgil, eelkõige ELi sisenevate või EList lahkuvate isikute puhul. Lisaks märkisid rahapesu andmebürood, et praktikas on keeruline eristada ettemaksekaarti muud liiki deebet- või krediitkaartidest.

Seoses väärtuse säilitamiseks kasutatavate suure likviidsusega kaupadega märkisid rahapesu andmebürood, et ELi sisenevad reisijad jätavad mõnikord deklareerimata väärtuslikud esemed, nagu luksuskellad, ehted, teemandid ja krüptorahakotid. Seda tehakse selleks, et vältida importimisel tollimaksu ja käibemaksu tasumist, ning see kujutab endast maksudest kõrvalehoidmist, mis erineb rahapesust.

Seepärast tuleks seda liiki varade I lisasse kandmise kasulikkust põhjalikult hinnata, pidades silmas tollikontrolli suutlikkust.

5.2. Saatjata sularaha piirmäär

Küsitluses küsiti liikmesriikidelt ka seda, kas nad peavad 10 000 euro suurust rahalist piirmäära saatjata sularaha puhul sobivaks (vt B lisa joonis 7).

Küsitluses osalenud 20 liikmesriigist vastasid sellele küsimusele ainult 14 liikmesriiki. 95 % neist leidis, et see piirmäär on asjakohane ja seega ei ole vaja seda läbi vaadata.

Samuti märkisid nad, et see piirmäär on kõigile asjaosalistele hästi teada, ning rõhutasid, et piirmäärast allapoole jäävate sularahasummade puhul sisaldab sularaha kontrollimise määrus vajalikke sätteid asjakohase teabe talletamiseks ja edasise uurimise eesmärgil sularaha kinnipidamiseks, kui on märke kuritegelikust tegevusest.

Seega oldi üldiselt ühel meelel sellest, et praegune piirmäär peaks säilima.

6. KOKKUVÕTE

Küsitluse tulemustest ning liikmesriikide ja komisjoni talituste esitatud muust teabest võib järeldada, et sularaha kontrollimise määrus toimib määrusega seatud eesmärkide saavutamise seisukohast tõhusalt.

Liikmesriigid peavad seda oluliseks õiguslikuks vahendiks ELi välispiiridel sularaha füüsilise liikumise kontrollimiseks ja rahapesu tõkestamiseks.

Teabevood liiguvad tolliinfosüsteemi sularahamooduli kaudu ning võrreldavat teavet vahetatakse otse pädevate asutuste vahel ja rahapesu andmebüroodega õigeaegselt. Mõnes liikmesriigis on tolliinfosüsteemi kasutamisel siiski veel arenguruumi.

Hiljuti kasutusele võetud saatjata sularaha avalikustamise kord toimib piisavalt hästi.

Praegu ei ole vaja piirmäära läbi vaadata ega sularaha kontrollimise määrust I lisasse muid varasid lisada. Komisjon jälgib tähelepanelikult rahapesu ja terrorismi rahastamise uusi suundumusi ning muude väärtuse säilitamiseks kasutatavate suure likviidsusega kaupade ja ettemaksekaartide võimalikku kasutamist deklareerimiskohustusest kõrvalehoidmiseks. Käesolev esimene hindamine ei osuta vajadusele praegust raamistikku muuta.

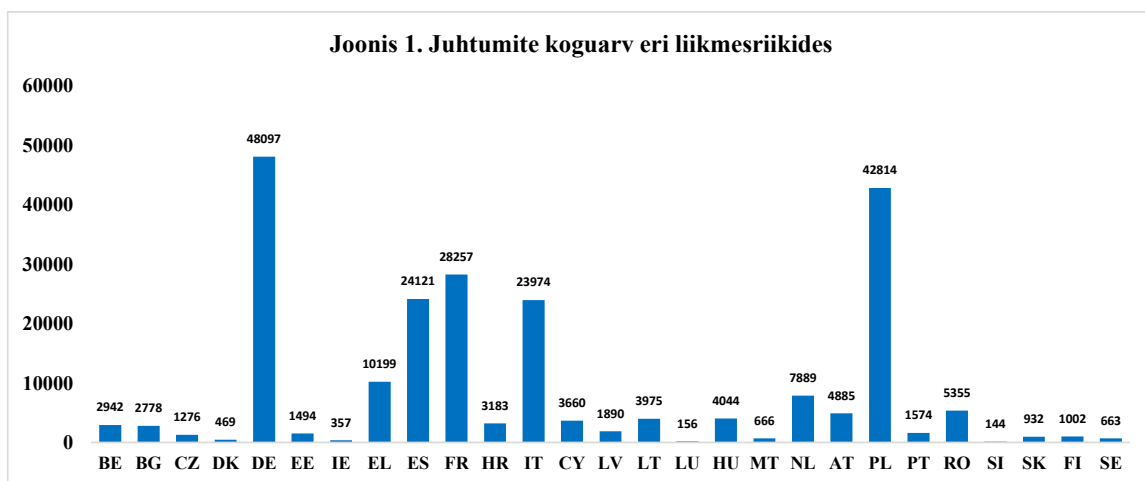
A LISA. AASTASTATISTIKA SAATJAGA JA SAATJATA SULARAHA JUHTUMITE KOHTA

Alljärgnevad sularahakontrolli kirjeldavad joonised põhinevad järgmisel:

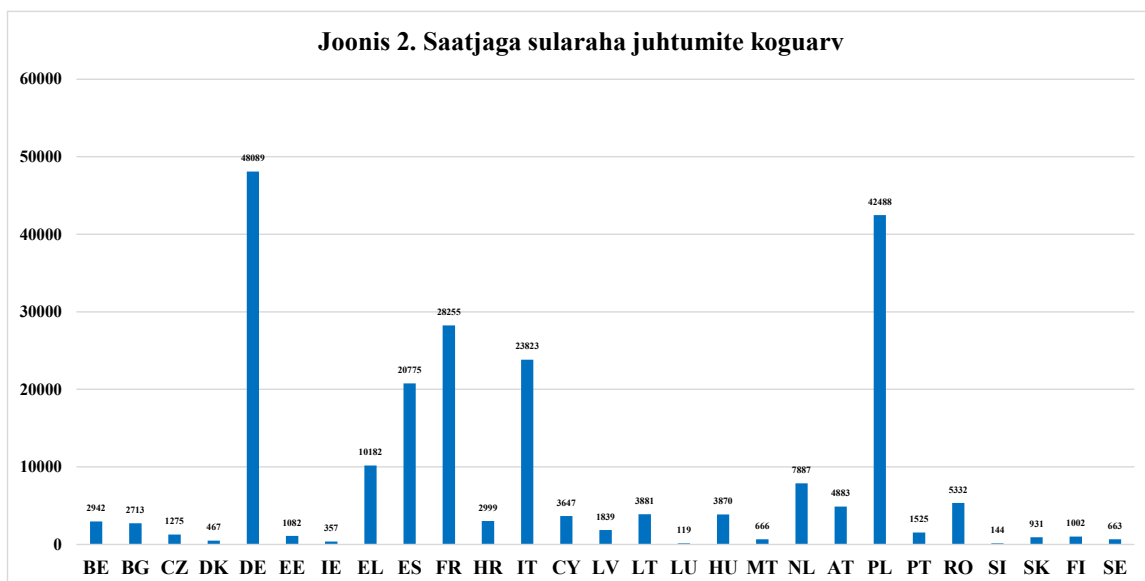
- küsitluse ajal tolliinfosüsteemi sularahamoodulist võetud andmed,
- nendelt liikmesriikidelt saadud andmed, millel esineb konkreetse teabe otsesel edastamisel tolliinfosüsteemi sularahamoodulisse endiselt sisemistest tehnilistest probleemidest tingitud raskusi.

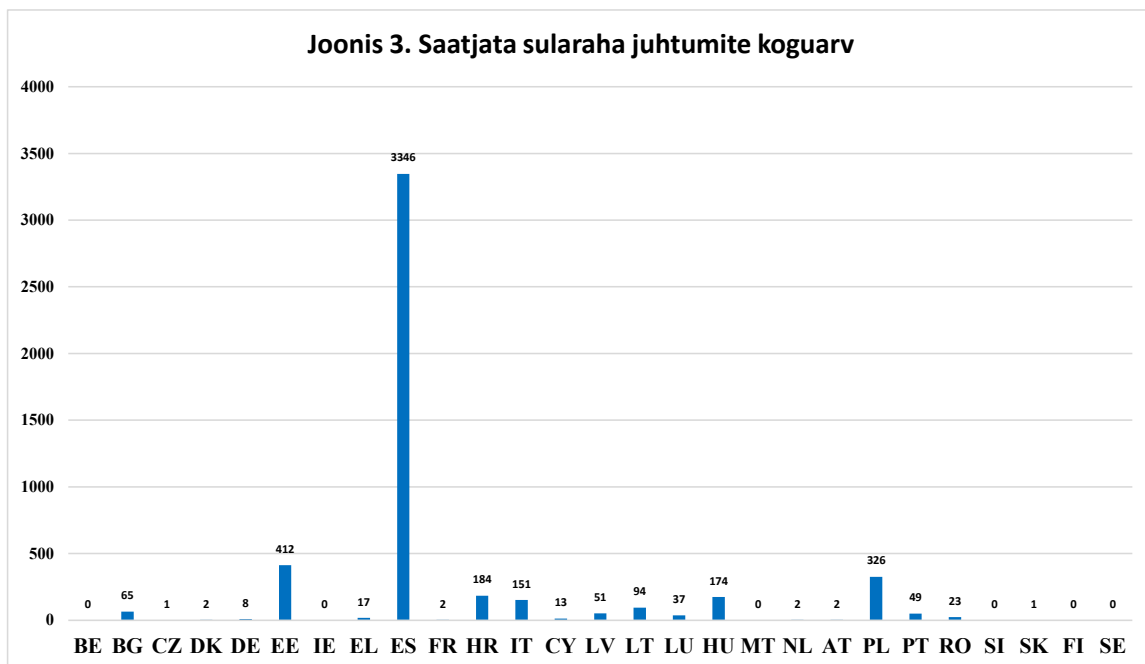
Andmed hõlmavad ajavahemikku 1.1.2022–31.12.2023 (kaasa arvatud).

Joonisel 1 on esitatud ELi piiiril käsitletud sularahajuhtumite koguarv. Vaatlusperioodil (1.1.2022–31.12.2023) tuvastasid sularaha kontrollimise määruse rakendamiseks volitatud pädevad asutused 226 796 juhtumit. See arv sisaldab nii rikkumisi hõlmavaid kui ka rikkumisteta juhtumeid.

Joonistel 2 ja 3 on esitatud vaatlusperioodil (1.1.2022–31.12.2023) saatjaga sularaha (joonis 2) ja saatjata sularaha (joonis 3) juhtumite koguarv eri liikmesriikides.

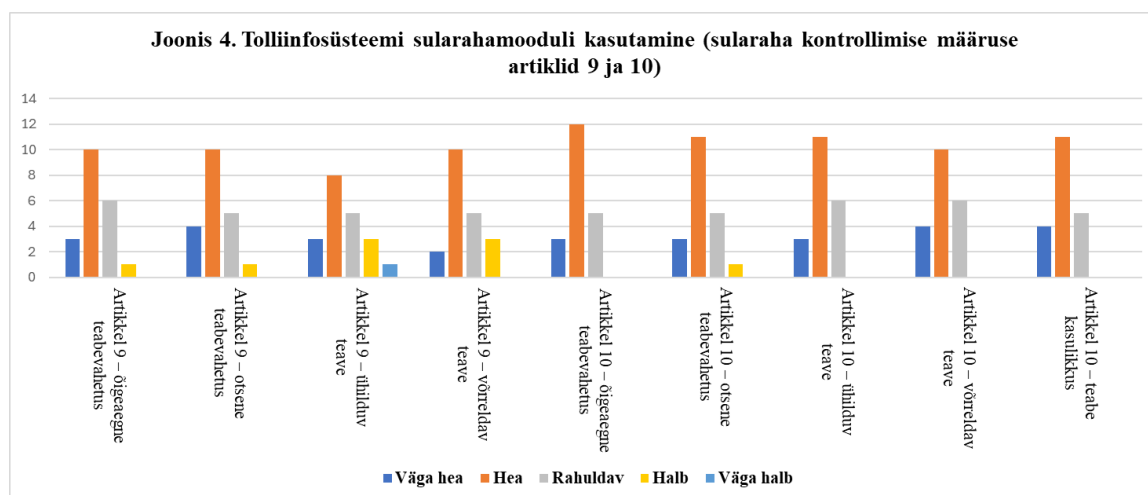
Saatjaga sularaha juhtumite (221 836, sealhulgas rikkumistega) ja saatjata sularaha juhtumite (4 960, sealhulgas rikkumistega) koguarvud on väga erinevad.

Vastavalt määruse (EL) 2018/1672 artiklile 18 avaldab komisjon ELi sisse toodava või EList välja viidava sularaha kontrolli käsitlevad statistilised andmed igal aastal. Vastavate aruannetega saab tutvuda maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi veebisaidil, kust leiab ka üldist teavet sularaha kontrollimise kohta: [ELi sularahakontroll – Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/eu-cash-control).

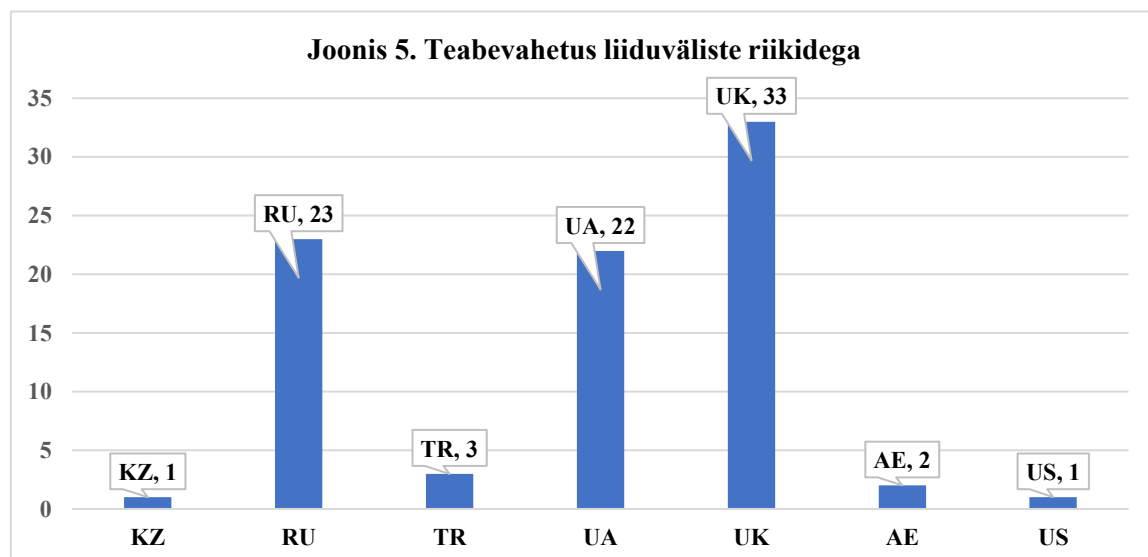
B LISA. KÜSITLUSES ANTUD VASTUSED

Alljärgnevatel joonistel on esitatud valik liikmesriikide vastustest.

Joonisel 4 on esitatud küsitluses osalenud liikmesriikide hinnangud, mis näitavad, kuidas liikmesriigid suhtuvad sularaha kontrollimise määruse artiklite 9 ja 10 rakendamisse. Üldiselt on liikmesriikidel tolliinfosüsteemi sularahamooduli kaudu andmete vahetamisel positiivsed kogemused. Vaid vähesed neist hindasid tolliinfosüsteemi sularahamooduli kasutamise kogemuse konkreetseid aspekte halvaks või väga halvaks.

Joonisel 5 on näidatud liiduväliste riikidega sularahaga seotud juhtumite teemal teabe vahetamise kordade arv. Suurem osa artiklil 11 põhinevast liikmesriikide ja liiduväliste riikide vahelisest teabevahetusest toimus Ühendkuningriigi, Ukraina ja Venemaaga. Teatati ka mõnest juhust, mil teavet vahetati Türgi, Ameerika Ühendriikide, Araabia Ühendemiraatide ja Kasahstaniga (ainult 8,23 % kogu teabevahetusest liiduväliste riikidega).

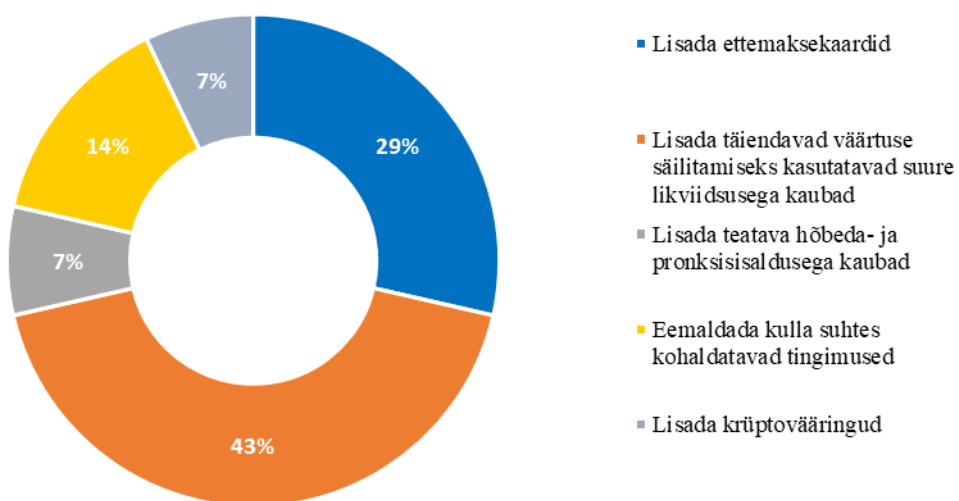
Tabelis 1 on esitatud kokkuvõtte erinevatest karistussüsteemidest, mille liikmesriigid on kehtestanud sularaha kontrollimise määruse artikli 14 järgimiseks. Enamik liikmesriike kohaldab halduskaristusi.

Tabel 1. Sularaha kontrollimise määruse kohased liikmesriikide karistussüsteemid

Karistused	Liikmesriigid	Karistuste liigid
Halduskaristused	BE, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, HU, MT, AT, PL, RO, SI, SK, FI, SE	• konkreetse summa arestimine, kindlaks määratud miinimum- ja maksimummäär, ja/või • trahvi määramine, kindlaks määratud miinimum- ja maksimummäär, ja/või • 10 000 eurot ületava summa arestimine teatavatel tingimustel ja/või • protsent deklareerimata sularaha kogusummast või piirmäära ületavast summast ja/või • trahv, mille suurus sõltub isiku õiguslikust kategooriast/staatusest (juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja, füüsiline isik)
Haldus- ja kriminaalkaristused	BG, EE, LV, LT, NL, PT	• protsent deklareerimata sularaha väärtusest või trahv või teatava summa arestimine (kindlaks määratud miinimum- ja/või maksimummäär) ja/või • vangistus, sõltuvalt asjaoludest
Kriminaalkaristused	CY, IE	• vangistus deklareerimiskohustuse täitmata jätmise korral või • trahv

Joonisel 6 on esitatud kokkuvõtte liikmesriikide ettepanekutest sularaha kontrollimise määruse I lisa muutmise vajaduse kohta. Küsitluses osalenud 14 liikmesriigist 43 % toetab väärtuse säilitamiseks kasutatavate suure likviidsusega kaupade lisamise ettepanekut ja 29 % toetab ettemaksekaartide lisamise ettepanekut.

Joonis 6. Ettepanekud I lisa muutmiseks

Joonisel 7 on näidatud liikmesriikide vastused küsimusele sularaha kontrollimise määruuses sätestatud 10 000 euro piirmäära kohta. Üldiselt ollakse ühel meelel selles, et praegune piirmäär on mõjus ja peaks jääma samaks (95 % jaatavaid vastuseid).

Joonis 7. Liikmesriikide hinnang praegusele piirmäärale

